

[Kelm-Hansen]

samles om, hvilke konkrete internationale aktioner der vil kunne komme på tale.

Socialdemokratiet er indstillet på at fortsætte arbejdet for at fjerne det i enhver henseende utiltalende og umenneskelige apartheidregime. Vi er indstillet på at samarbejde med og støtte de kræfter både inden for og uden for Sydafrika, som modarbejder dette styre, og vi er indstillet på at forstærke indsatsen for at skabe tilslutning til de internationale aktioner, som er det eneste, der kan bringe apartheidstyret til fald. Men vi tror ikke på, at det foreliggende forslag kan bidrage til denne udvikling, og derfor kan vi ikke støtte det.

Hvad angår det andet forslag om kulindkøbene – eller i hvert fald første halvdel af dette forslag; der er sat en ny hale på – er der i den mellemliggende tid udfoldet store bestræbelser for at klare de danske elværkers kulforsyning fra andre miner end de sydafrikanske. Dette er en selvfølgelighed efter de henstillinger, man har fået fra regeringen, og efter de debatter, som har fundet sted her i folketinget – og også fordi store kredse i dette land føler afsky for det sydafrikanske samfundssystem.

Den internationale energisituation umuliggør imidlertid en omgående afvikling, sådan som ministeren netop har forklaret det, fordi kul i den grad er blevet efterspurgt. Der er simpelt hen en række flaskehalse – i første omgang i form af mangel på infrastrukturer – som det vil tage en meget lang årrække at få bugt med. Men vi ved da, at der også er tegnet kontrakter en række andre steder: i Australien, i USA, i Colombia, og i Polen. Der er også en delegation i USA i øjeblikket, som skal sondere mulighederne for yderligere import af kul. Canada er et land med store kulforekomster og med en god infrastruktur, men her har forhandlingerne dog endnu ikke givet resultat.

En anden spændende nydannelse er Moçambique, hvor der er forhåbninger om, at man i dansk-svensk samarbejde kan etablere den nødvendige infrastruktur, sådan at der kan komme en rimelig eksport til Danmark fra Moçambique. Det ville i sig selv være en spændende tanke, synes jeg nok, hvis vi kunne få en væsentlig del af vor kulforsyning netop fra dette land.

Derudover undersøger man mulighederne i en lang række andre lande, som det frem-

gik af det, udenrigsministeren sagde. Jeg forstod, at der er en rapport fra kulforsyningsudvalget på trapperne, hvoraf det vil fremgå, hvilke realistiske muligheder der er for at skaffe kulimport fra andre lande, således at der bliver en reel forsyningssikkerhed, så vi helt kan frigøres fra indkøb i Sydafrika. Dette er den politik, som socialdemokratiet ønsker at medvirke til. Jeg går ud fra, at vi i udenrigsudvalget vil få tilstillet denne rapport om kulforsyningen, således at de videre drøftelser om dette særlige problem kan foregå på et realistisk grundlag.

I den hidtidige debat har der været alt for mange løse ender og for mange tilfældige forslag om, hvordan vi sagtens kunne løse problemet. Tanzania f. eks. er blevet nævnt adskillige gange, men vi ved, at kullene ligger flere hundrede kilometer fra kysten, og at der hverken er jernbaner eller tilstrækkelige havnefaciliteter i øjeblikket. Derfor vil det tage tid.

Mange kræfter arbejder rent faktisk på dette område, som også rækker ind i hele energiproblemet. Jeg havde netop for en halv snes dage siden lejlighed til med Verdensbankens energimedarbejdere i Washington at drøfte denne problematik. Jeg fik at vide, at de arbejder på fuld kraft med at etablere nye økonomiske muligheder for en udvikling af energisektoren, først og fremmest i de udviklingslande, hvor der findes uudnyttede ressourcer. Alt tyder derfor på, at kursen er rigtig, selv om vi i dag må erkende, at de praktiske, fysiske vanskeligheder bevirker, at det vil tage tid, inden vi kan få realiseret det oprindelige beslutningsforslag.

Men vi bevæger os den rigtige vej, og derfor finder socialdemokratiet ikke, at der er behov for at vedtage det forslag, som vi har på bordet i dag.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil gerne starte med at understrege, at venstres holdning til apartheid og anden racediskriminering ligger helt klar. Vi er 100 pct. imod den. Det understregede jeg ved sidste behandling af dette forslag i februar 1980, men man kan nok sige, at der er en vis anledning til at gentage denne klare afvisning fra vor side. Der har jo de seneste uger været ført en noget højtråbende diskussion, fremkaldt af nogle provokerende bemærk-